

Uutiset

Ajan voima näkyy – Kauppa-auto on harvinaisuus

Aika ei ole suinkaan pysähtynyt, mutta tuulahduksen vuosikymmenien takaa voi aistia kauppa-autossa.

Juuso Kokkonen

Tie on mutkainen, muhkurainen Vihtarissa.

– Tuli tuossa äskettäin kapeassa kohdassa kuorma-auto vastaan. Ei montaa senttiä jäänyt autojen väliin, kauppa-autoa kuljettava **Matti Sallinen** toteaa ratin takaa.

Allaan hänellä on uusi auto, ja termi uusi on tässä yhteydessä ymmärrettävä suhteellisenä ilmaisuna.

On autolla yli 500 000 kilometriä takana. Salliselle se on kuitenkin uusi, hankittu viime talveksi. Edellinen oli kärsinyt vaurioita.

– Kyllä tällä hyvin ajaa, mutta tiet ovat paikoin kovin heikkoja.

Kauppa-auto on kuvaus lähihistoriaa. Suomi vinhaa vauhtia ensin kaupungistui ja teollistui, sitten suurkaupungistui ja jälkiteollistui.

On tapahtunut paljon vain muutamassa sukupolvessa. Vanhan yhteiskunnan rippeitä voi tarkkanäköinen vielä löytää.

Rippeet kertovat, kuinka on joskus ollut, eikä niin kauan aikaa sitten. Osa sanoo huonommin, osa paremmin.

Tarkka saa olla, sillä vähiin käyvät esimerkiksi kauppa-autot ja kyläkaupat, vaikka niiden kulta-ajasta ei niin monta vuosikymmentä olekaan.

Kontrasti lähihistorian rippeiden ja toisaalta eteenpäin katsovan maailman välillä on kiehtova.

Toisaalla tämä maa kurottaa kohti tähtiä: teknologia kehittyä, kansainvälistytään, pakkaudutaan suuriin kaupunkeihin. Aika kiihtyy surrealistisella tavalla.

Toisaalla on 86-vuotias kauppa-auton kuljettaja, kauppa-auto ja soratien reunassa pysäkkejä, joiden tykönä malttamattomia asiakkaita.

Kuin olisi aika pysähtynyt, mutta ei se ole. Ajanrattaissa ollaan kiinni täälläkin.

Tällä kertaa kauppa-auto kuljettaa pitkin Heinävettä ja sieltä se piipahtaa myös Varkauden puolella Viljolahdessa. Pysäkkejä on muun muassa Vihtarissa, Kerman tanssilavalla, Säynetkoscilla, Toukolassa.

Päivä on vasta nuori, ja Sallisen viimeinen pysäkki on luvassa myöhään iltapäivällä Pölläkässä.

– Kyllä päivät venyvät 12-tuntisiksi, kusi kertoo.

Tämä Heinäveden liepeillä kulkeva keskiviikon reitti on otettu kalenteriin kesäkuun toisella viikolla. Mökkiläiset ovat saapuneet.

– Talviaikaan ajettavilla reiteillä on enemmän vakiasukkaita, Sallinen kertoo.

Hän on ajanut kauppa-autoa siis myös talvisin.

Konkreettisen tarpeen kauppa-auton palvelulle huomaa niissä asiakkaita, jotka asuvat syrjäseuduilla ja joilla kulkupeliä liikkumiseen ei välttämättä ole.

Lähimpään kauppaan saattaa olla matkaa useampi kymmenen kilometri.

Kesällä laajennettu reitit kartta palvelee myös maaseudulle saapuvia mökkiläisiä.

Kermankoskella autoon astuu pariskunta, **Outi** ja **Jukka Rissanen**. He saapuivat kauppa-autolle soutuveineellä vastarannalta.

– Hirveän romanttista, eikä, Outi sanoo.

– Onko teillä sitä lohta. Ostin sitä kerran ja se oli erittäin hyvää, hän kysyy kauppiaalta.

Motiivit vierailulle kauppa-autolla vaihtelevat. Osalla on aito tarve kauppaostoksille eikä välttämättä mahdollisuutta liikkua, jotkut tulevat tukeakseen tuttua yrittäjää, toiset mielenkiinnosta ja kolmannet kätevyyden tähden. Kauppa-auto palvelee vie-

lä joitain tarkoituksia, mutta jokseenkin erilaisia kuin kauppa-autojen kulta-aikoina 1960–70-luvuilla.

Elintason nousun myötä oma auto löytyy monelta. Perusostokset tehdään isommissa kaupoissa, kauppa-autolta käydään hakemassa täydennyksiä.

– Onhan tämä touhu muuttunut valtavasti, yli 50 vuotta kauppa-autoa ajanut Sallinen sanoo.

– Aikoinaan Liperissäkin oli kolme kauppa-autoa ja asiakkaita riitti, hän jatkaa.

Aikoinaan kauppa-autosta ostettiin kaikki tarpeellinen, koska muuta vaihtoehtoa kaupassa käyntiin ei välttämättä ollut. Silloin myös tarpeellinen on käsittänyt vähemmän tuotenimikkeitä kuin tänä päivänä.

Nyt kauppa-autolla tehdään pieniä täydennyksiä laajasta valikoimasta.

– Ennen oli kaikkea perustavaraa yhtä sorttia. Valikoima oli suppeampi. Nyt on paljon erilaisia tuotteita ja iso vaihtuvuus, jauhelihojakin monta erilaista, Sallinen kertoo.

” Ennen oli kaikkea perustavaraa yhtä sorttia.

Monenmoista autoon on saatukin mahtumaan, mutta erityisen suosittuja ovat tuotteet leipomotuotteet, kuten riisi- ja mustikkapiirakat.

Niitä Sallinen kokeneen myyntimiehen osaamisella myy asiakkaalle jos toiselle.

Monelle kauppa-auto on nostalginen kokemus, omanlainen simulaatio menneestä. Maaseudulle palataan, kenties vanhoille kotikulmille viettämään aikaa kesäisin.

Kauppa-auto kuuluu asiaan. – Lapsuudessa tässä kulki kauppa-auto. Muistan, että ostettiin markalla Gotler-makkaraa. Sitä sai pienen

pätkän, kauppa-autolla asioiva **Arja Piironen** kertoo.

Hän asuu Joensuussa ja on käymässä kotikylällään. Hän on saapunut autolle tyttärensä ja lapsenlapsensa kanssa.

– Ensimmäistä kertaa nyt vieraillaan tässä kauppa-autossa, hän sanoo.

Päivittäistavarakaupparin tilastojen mukaan Suomessa oli viime vuonna kauppa-autoja ja -veneitä yhteensä neljä kappaletta.

Pohjanmaalla on varmasti yksi toiminnassa oleva kauppa-auto, mahdollisesti myös toinen.

Viime syksynä oli Iisalmesta lopettanut kyläkauppa ja kauppa-auto sen mukana.

Sallinenkin hetkeksi lopetti auton ajamisen, mutta käynnisti koneet uudestaan viime kesänä.

– Auto makasi tallissa, ja ihmisiltä tuli niin paljon kyselyjä, Sallinen sanoo.

Kauppa-autoa siis yhä todella tarvitaan, etenkin niillä alueilla, joissa on vakituista asutusta.

Myös moni mökkiläinen kertoo harmistuneensa, kun

Kesäaikaan Metsämarketin kauppa-autolla on reittejä viisi viikossa. Sallinen ajaa niistä kolmea.

JUUSO KOKKONEN

Sallinen palvelee ahkerasti asiakkaitaan. Vieressä Arja Piironen, Jenni Riissanen ja Lauri Pekonen ihmettelevät valikoimaa.

Sallinen taannoin ilmoitti lopettavansa.

– Karjalanpiirakat on ihan best, Säynetkosken hujakoilla autoon nouseva **Veno Virta** toteaa heti.

Espossa asuva mökkiläinen sanoo käyvänsä kauppa-autolla aina, kun mahdollista.

– Matti on niin mainio. Olimme ihan kauhuissamme, kun kuulimme että hän lopettaisi, Virta jatkaa.

Ajan vastustamattoman voiman tuntee 86-vuotias Sallinen.

– Meinaa ikä loppua kesken, hän tokaisee eräälle asiakkaalle.

Ajokortin kanssa on ollut vääntämistä. Inssi pitäisi kuulemma suorittaa uudelleen.

– Tässähän minä ajan koko ajan inssiä, Sallinen ihmettelee.

Yhtä kaikki tämä kesä saisi olla viimeinen pääroolissa kauppa-auton ratissa. Siltä ei kuitenkaan kuulosta, että Sallinen kokonaan lopettaisi.

– Kyllä jaksaa ihminen, jos on kunnossa ja ei anna periksi.

Soutuveneellä kauppa-autolle. Jukka ja Outi Rissanen ovat muuttamassa maalle pysyvästi Kuopiosta.

Sallinen pysäyttää hetkeksi auton ja tekee muutaman tilauksen. Puhelin on vanhanmallinen Nokia.

MERJA TURUNEN

Luontokuvakilpailun kuvien suhteen ei tarvitse kiirehtiä, sillä aikaa on lokakuun lopulle saakka.

Valokuvakilpailu Kämärin luonnossa – Pääpalkintona 500 euroa

Luontokuvakilpailun pääpalkintona on 500 euroa. Toisella sijalla palkinnon suuruus on 300 euroa ja kolmannella 100 euroa.

Henrika Hedman

Kämärin alueella on parhaillaan käynnissä mielenkiintoinen kilpailu – nimittäin valokuvakilpailu. Kilpailu käynnistyi kesäkuun puolen välin tienoilla ja kestää aina lokakuun lopulle saakka.

– Kämäri on helmi keskellä kaupunkia. Se on monipuolinen paikka kuvata, vinkkaa kilpailun sihteerinä toimina **Laura Rosenberg**. Kuvakilpailuun saa osallistua kuka tahansa, mutta kuvien tulisi kuitenkin olla otettu puhelimen sijaan järjestelmäkameralla.

Lisäksi säännöissä kerrotaan, että kyseisten kuvien tulisi olla kuvaajan itsensä ottamia ja ettei niitä saa käsitellä kun vain tiettyjen speksien mukaisesti. Esimerkiksi kuvan sävyjä, värejä, kontrasteja ja rajausta on mahdollista muokkailla, mutta muunlaiset kuvamanipulaatiot tai sisällön muutokset eivät ole sallittuja.

Kyseessä on pääsääntöisesti luontokuvakilpailu,

mutta kuvissa voi esiintyä myös ihmisiä. Henkilöiden kuvauksesta on kuitenkin sovitava kirjallisesti.

Kilpailun kuvausalueena toimii Kämärin ja Ämmäkosken alue aina Taipaleen kanavalle asti.

Kuvakilpailuun voi osallistua maksimissaan kahden kuvan voimin. Kuvien suhteen täytyy kuitenkin noudattaa muutamia ohjeistuksia. Kuvan rajausten nimittäin tulee olla kuvasuhteessa 2:3 ja sen pidempi sivu 40 sentin mittainen. Kuvan resoluuti-

Jännityksellä odotamme, millaisia kuvia saamme!

on puolestaan tulisi olla 300 pixels/inch.

Valokuvakilpailun osallistumis- ja lupalomakkeet löytyy Varkauden kaupungin verkkosivuilta. Lisäksi sieltä löytyy myös valokuvien palautuslinkki, jonka myötä kuvat päätyvät lopulta kilpailun sihteerille Laura Rosenbergille.

Rosenberg ei kuitenkaan itse osallistu kuvien arviointiin, sillä sitä varten kilpailulla on ihan oma raati. Raadin puheenjohtajana toimii Varkauden kameraseuran **Henrika Ikonen**, jonka lisäksi arviointia ovat tekemässä myös **Jukka Tuohino**, **Anssi Toivanen**, **Markus Varneslahti** sekä **Minttu Ikonen**.

Kilpailun voittajalle on luvassa 500 euron suuruisen rahapalkinto. Toisen sijan kuvalla tienaa 300 euroa ja kolmannella 100 euroa. Lisäksi tarkoituksena on valita yksi yleisön suosikki, joka palkitaan omalla kunniamaininnallaan.

Kilpailuun osallistumisen myötä kuvaaja antaa Varkauden kaupungille kaikki oikeudet hyödyntää ottamia kuvia. Kuvaaja kuitenkin säilyttää itse kaikki tekijänoikeudet kuvillensa.

Kilpailun järjestäjänä toimii Varkauden kameraseura ja Varkauden Kaupunki.

– Jännityksellä odotamme, millaisia kuvia saamme!